

MONITORING

PREKOMPOZICIJA BALKANA

Pod budnim okom EU na sceni je umrežavanje „zapadnog Balkana“. Brisel uz podršku SAD i protivljenje Rusije, polako, zatvara jedno po jedno otvoreno pitanje u regiji

NA PROVJERI SPOSOBNOST EU DA PREUZME ODGOVORNOST: *Brisel*

Sarajevo – mali Brisel

Brisel je dugo tragao za osmišljenim pristupom zemljama na jugoistoku Evrope dok konačno nije došao do strategije koja region „zapadnog Balkana“ može i mora da privede u EU. Najvažnija je svakako činjenica da je pristup EU otvoren za sve zemlje regiona, ali će, prije toga, biti stvorena „četvrta Jugoslavija“ (zapadni Balkan) kao „ekonomska, politička, multietnička i multikulturalna zajednica, faktor stabilnosti i sigurnosti u mekom trbuhu Evrope“, pod punim protektoratom Brisela.

UVEZIVANJE: Nakon propasti referenduma u Irskoj, velikih problema sa novim članicama Bugarskom i Rumunijom i sve većeg razilaženja u vezi sa unutrašnjom organizacijom „evropske dvadesetsedmorice“, pitanje

proširenja Evropske unije na „zapadni Balkan“ se u Briselu tretira kao - drugorazredno.

Očigledan je „zamor od proširenja“, a u javnim raspravama eurotehnokrate navode i „zabrinutost građana“ i „kapacitet apsorpcije EU“. Istraživanja zaista pokazuju da je samo za dvije godine procenat onih koji podržavaju proširenje EU, u zemljama poput Njemačke, Francuske i Velike Britanije, opao sa 60 odsto na tek jednu trećinu. Ali, pažljiviji analitičari znaju da se iz sjedišta EU već nekoliko godina prema državama na tzv. „zapadnom Balkanu“ (zemlje nastale na području bivše Jugoslavije, sa izuzetkom Slovenije)

sprovodi strategija njihovog ponovnog uvezivanja u labavu zajednicu.

ZAOKRUŽIVANJE: Ako je uspostavljanje Kantovog „vječitog mira“ suština zamisli o Evropskoj uniji, onda ona mora da se dokaže sposobnom da mir ostvari, prije svega na sopstvenom području – a „zapadni Balkan“ to jeste. Znači, da zamjeni „američki mir“ (*pax americana*), uspostavljen intervencijama SAD

DONOSILAC PUTINOVE PORUKE PODGORICI:
Ruski ministar za vanredne situacije *Sergej Šojgu*

u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i na Kosovu, "evropskim mirom". "EU pokazuje interes da zaokruži svoj prostor, dok SAD žele da zaokruže prostor NATO pakta", kaže profesor Fakulteta političkih nauka u Zagrebu **Branko Caratan**. U tom kontekstu je, možda razumljivo što je Crna Gora nedavno primljena u *Jadransku povelju*, kao što je, gotovo izvjesno, da će na proljeće naredne godine naša zemlja postati članica Sjevernoatlantske alijanse. Takav scenario očito više ne može spriječiti ni protivljenje Rusije, koje je krajem septembra zvaničnicima u Podgorici saopštio ruski ministar za vanredne situacije i "Putinov čovjek od najvećeg povjerenja" **Sergej Šojgu**.

SOLUNSKA AGENDA: Prekompozicija "zapadnog Balkana" je uveliko u toku. Nama koji živimo na ovom prostoru to izgleda sporo i neodlučno, ali stvari se odvijaju „korak po korak“, odnosno u skladu sa agendom usvojenom na samitu EU održanom u junu 2003. godi-

UPRKOS OTPORIMA KOOPERATIVNOST BEOGRADA I ZAGREBA: Hido Bišćević šef Savjeta za regionalnu saradnju, sa sjedištem u Sarajevu

REGIONALNE ORGANIZACIJE

Brisel je dao ključan doprinos formiranju niza regionalnih organizacija: CEFTE (Sporazuma o slobodnoj trgovini), Sporazuma o energetske zajednici (koji se često poredi sa Evropskom zajednicom za uglj i čelik, koja je predstavljala okosnicu stvaranja današnje EU), Investicionog komiteta, Sporazuma o transportnoj zajednici, Sekretarijata za parlamentarnu saradnju, Centra za saradnju u oblasti bezbjednosti, Centra za borbu protiv prekograničnog kriminala, Antikorupcijske inicijative, Centra za zaštitu životne sredine, Mreže udruženja lokalnih vlasti, Regionalne inicijative za migracije, azil i izbjeglice, itd..

Takođe, zemlje regiona formirale su organizacije koje pomažu koordinaciju i razvoj telekomunikacione infrastrukture i svih vidova elektronskog poslovanja (Elektronska jugoistočna Evropa i Širokopojasna jugoistočna Evropa), a lani je potpisan i Memorandum o razumijevanju, o saradnji u jačanju i izgradnji ljudskih resursa.

Naredne godine u Danilovgradu počinje sa radom Regionalna škola za javnu upravu.

ne u Solunu.

Čini se da se to, najzad, razumije i u Podgorici. „Evropa je čvrsto riješena da zatvori sva pitanja koja su opterećivala Balkan tokom posljednje dvije decenije, i da nam pomogne u obračunavanju sa mitovima, velikodržavnim iluzijama i nacionalizmima“, kaže crnogorski šef diplomatije **Milan Roćen** i dodaje da je Evropa riješila da sve te probleme skine sa dnevnog reda jer oni ugrožavaju i evropsku stabilnost i vode u pitanje zajedničku evropsku budućnost.

Hapšenje **Radovana Karadžića** u centru Beo-

grada (sa kojim je nekadašnji američki izaslanik za Balkan **Ričard Holbruk** sklopio dil o povlačenju 1995. g.) i zamjena nepopravljivog nacionaliste **Vojislava Koštunice** kooperativnim socijalistom **Ivicom Dačićem** upravo je produkt te nove evropske strategije prema regionu i jasan znak da je okončana „američka era“.

KOSOVO, PA BiH: Evropska unija sada svim silama nastoji da zatvori pitanje statusa Kosova i da istovremeno uspostavi institucije te najmlađe evropske države. To je sada za Brisel najvažnije pitanje na „zapadnom Balkanu“ i svi koji se u tome sa njim ne slažu rizikuju da budu označeni kao antievropejci.

Već je nagovješteno da će Srbiji za pristupanje EU biti postavljen uslov da prizna kosovsku nezavisnost, nakon

On će se sutra baviti poslom koji danas još ne postoji.

Osiguranje nove generacije.

www.uniqua.co.me

MONITORING

čega će se odlučnije preći na stvaranje funkcionalne države BiH, te borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije u svim zemljama regiona.

U Briselu znaju da dok god postoji mogućnost disolucije BiH ne može uspjeti nijedna regionalna inicijativa. Drugim riječima, u BiH će se odlučivati sudbina „zapadnog Balkana“!

Brisel je u taj projekat uložio isuviše mnogo vremena, resursa i novaca, da bi tako lako dopustio **Miloradu Dodiku** da, stvaranjem paradržave u BiH, tačnije svog feuda, ugrozi njegovu realizaciju.

Zato je razumljivo što raste nervoza kod čelnika Republike Srpske, ali i svih onih u međunarodnoj zajednici koji su podržavali opstanak „tempirane bombe“ u temeljima države BiH.

NOVE ZASTAVE: Iako se povezivanju zemalja regije u neku novu zajednicu protivi, zvanični Zagreb je u praksi kooperativan u realizaciji čitavog projekta. Daskorašnji državni sekretar u Ministarstvu vanjskih poslova Hrvatske **Hidajet-Hido Bišćević** je na čelu *Savjeta za regionalnu saradnju*, čije je sjedište u Sarajevu. Bolje rješenje za ovu funkciju Brisel, čini se, nije mogao naći: ovaj nekadašnji novinar je diplomata od karijere, odlično poznaje međunarodne odnose i stanje na jugoistoku Evrope. Čak se i Srbija, uvijek skeptična prema svim inicijativama koje ne poteknu iz Beograda, nije usprotivila njegovom imenovanju.

Indikativan je svakako i odabir mjesta u kojem će Bišćević „stolovati“: Sarajevo se već u diplomatskim kuloarima naziva „mali Brisel“. „To je pozitivan signal za BiH i cijeli region“, kaže Bišćević.

Preko ove krovne regionalne institucije Evropska komisija će za projekte na „zapadnom Balkanu“ do 2011. godine odobriti između 400 i 600 miliona eura.

Taj iznos će biti dovoljan da se region snažno podrži i usmjeri u pravcu koji želi EU, a za što su već stvorene nužne pretpostavke.

Na izmučenom i zapuštenom „zapadnom Balkanu“ razvijaju se neke nove zastave.

Mustafa CANKA